

NEGRA | AMB HISTÒRIA

Una novel·la ambientada a l'estació d'esquí de Font Romeu, on res no és tan idíl·lic com sembla, com indiquen les morts en 24 hores del patró i del seu fill

Text: **Sebastià Bennasar**
ballaruga@hotmail.com

A poc a poc, les relacions entre els dos costats de la ratlla artificial que separa Catalunya de Catalunya Nord van normalitzant-se. No vol dir això que l'Estat francès hagi relaxat la seva política, que l'ha duit a ser l'Estat més centralitzat del món i a intentar deixar en un pur residu regional folklorista totes les nacions que s'apleguen en el seu territori, sinó que vol dir que la societat civil es comença a espavilar amb iniciatives culturals transfrontereres. L'editorial Mare Nostrum n'és un exemple i, d'aquesta manera, publica una col·lecció de novel·la negra ambientada principalment a la Cerdanya Nord, al Rosselló i a Occitània, en francès. En aquesta col·lecció, però, hi va tenir cabuda la sensaci-

onal *Ginesta pels morts*, d'Agustí Vehí, publicada en català amb absoluta normalitat. Com hauria de ser normal la incorporació dels títols propers que ens parlen de coses properes en els catàlegs editorials nostrats. Doncs bé, això ja no passa tant, i precisament per això ens hem d'alegrar de la publicació de *Creus de sang al Grand Hôtel*, de Daniel Hernández (1950), un fill d'immigrants espanyols i enginyer que demostra que algunes de les seves passions, com ara l'excursionisme i l'esquí, tenen cabuda per la porta gran en la novel·la negra. Si sou dels que llegiu novel·les negres sueques per la neu i per passar-hi fred, us podeu passar perfectament a *Creus de sang al Grand Hôtel*, perquè hi trobareu tot un seguit de valors que sovint no són presents a l'anomenada literatura nòrdica, formada per tots aquells llibres que suposadament deixaren sense dormir Stieg Larsson.

Daniel Hernández ens presenta una novel·la ambientada a l'estació d'esquí de Font Romeu, on res no és tan idíl·lic com sembla, com

indiquen les morts en 24 hores del patró, Raymond Comas, i del seu fill Bertrand, dues morts que obligaran l'inspector Jepe Llense -una antiga glòria del rugbi- i el seu amic José Trape-ro -un antic policia- a interrompre les vacances per investigar els fets (i ja tenim aquí el típic esquema de dos policies clàssics de tota una tradició de novel·la policíaca). Una de les coses que més i millor treballades estan a l'obra és la creació dels personatges, que sempre se'ns presenten reals, humans, amb dubtes i comportaments que els acosten molt més a una persona corrent que no a un superheroi, com de vegades es presenta els protagonistes de les novel·les policíiques.

A més a més, Hernández no renuncia a fer un exercici de memòria històrica ben interessant: la recuperació de part de la història del

maquis de Llo. I és que a la novel·la es mesclen el present més immediat amb l'aparició d'un passat antic que ha marcat bona part de la França coetània, ara que la gent comença a interrogar-se què feien ells o els seus familiars durant l'ocupació nazi o durant el règim de Vichy, uns interrogants que a França arribaren potser amb dues o tres dècades de retard respecte del 68 alemany, però que hi han acabat arribant. I és que un dels cadàvers apareix envoltat de simbologia nazi i els grupúsculs d'extrema dreta també apareixen ben retratats a la novel·la, i fins i tot es poden escatir les causes del vot obrer a les ideologies extremistes.

Hernández usa amb mestria dos recursos: d'una banda, la descripció de les muntanyes i de les condicions extremes dels paisatges on es desenvolupa l'acció i, de l'altra, els diàlegs. I així aconsegueix in-

A la novel·la es mesclen el present més immediat amb l'aparició d'un passat antic que ha marcat bona part de la França coetània

roduir-nos amb molta facilitat en aquest món tancat i rural que és el poble al voltant d'una estació d'esquí, mentre que amb els diàlegs dosifica la informació de manera justa i ens prepara per anar-nos fent girar, obrint-nos portes i possibilitats i fent-nos participar en aquest joc excel·lentment ben trenat i que, en certa mesura, recorda un altre clàssic francès de la novel·la contemporània com són els sempre inquietants rius de color de sang de Jean Christophe Grangé, alguns trets del qual planen per aquest llibre. Sigui com sigui, és clar que els Pirineus continuen essent un espai mític que donarà molt de joc, i que aquesta és una novel·la que paga la pena de llegir. Té molta teca.

Creus de sang al Grand Hôtel
Daniel Hernández
La Magrana Edicions, Barcelona, 2011
205 pàg. / 7 €

UN CEMENTIRI POC REEIXIT

Text: **Salvador Iborra**
salvadoriborra@gmail.com

El gran problema de la narrativa d'Umberto Eco ha estat, és i serà, *El nom de la rosa*. Des de les superbes quotes estètiques i filosòfiques assolides per una novel·la considerada per molts, jo inclòs, una de les grans novel·les de la segona meitat del segle vint, sembla que a aquest savi professor de semiologia li persegueix el fantasma d'aquell èxit i pel que es veu, aquest fantasma (que jo anomeno "de la novel·la històrica"), no ha l'ha abandonat des de llavors. Poca gràcia li fa però, parlar-ne, com expressà sense gaires subtils en una breu xerrada severament informal, a la Universitat Pompeu Fabra el mes passat. El motiu, la publicació del seu darrer llibre *El cementiri de Praga*.

La novel·la es fa pesada de llegir, repetitiva, i no actua com a revulsiu intel·lectual ni com a motiu de grans reflexions

De nou el rebombori habitual, màrqueting, propaganda: "Tan bona com *El nom de la rosa*", "La novel·la que supera *El nom de la rosa*".... Més que d'incredulitat vaig fer un sonor esbufec de lassitud davant l'espectacle que tenia davant. Sabia perfectament que allò no seria una conferència a l'estil de les conferències Taner de Cambridge, on el professor Eco hagué de suar-la grossa davant Jonathan Culler i Richard Rorty defensant el seu model interpretatiu, però poc imaginava jo que al capdavall tampoc no parlaria amb profunditat de la novel·la. El professor de Bolonya semblava cansat. Aquell mateix dia vaig començar a llegir-la. La novel·la, com era previsible, segueix l'estela marcada per *L'illa del dia d'abans* i *Baudolino*, és a dir, novel·les que, com *El nom de la rosa* miren de fer un exercici interpretatiu a través dels protagonistes d'un moment més o menys concret de la història que s'hi relaciona amb els darrers grans moviments culturals, o siga,

l'edat mitjana, la Il·lustració i ara, el segle XIX i una mica el romanticisme, tardà, això sí, ja barrejat a moltes altres coses. Amb un joc de narradors i de *narrataris*, i de variacions en el temps de la narració al més pur estil dels seguidors acadèmics de Genette, que tan de moda estava a les facultats catalanes els anys vuitanta, Eco ens proposa de resoldre l'endevinalla de qui realment conta una història quan hi ha dos protagonistes que semblen ser el mateix, que no es troben i que s'escriuen cartes l'un a l'altre malgrat que semblen prèviament haver-se conegut. Seguint una mena de psicoanàlisi per escrit trobem l'excusa per contar-nos la vida d'ells dels de la infantesa, quasi com si fos una caricatura del *David Copperfield* de Dickens, salvant les enormes distàncies, és clar, amb la fi-

nalitat, per la mateixa recomanació indirecta de Freud, que és un personatge del llibre, de trobar per mitjà de l'anagnòrisi aristotèlica la resposta a l'endevinalla.

Clar que si algú havia pensat que amb la teoria de la focalització per si sola i aquests jocs es pot fer una bona anàlisi de novel·la, o escriure-la, va molt errat. Pot ser el més divertit, o no, de la novel·la, és com resulta de desagradable el personatge en qüestió, el protagonista, el capità que no és capità, Simonini, piemontès de França que odia els francesos més que els italians, aquests menys que els alemanys i els austríacs, que són el mateix, i molt menys aquests que els russos o els jueus o les dones. I com passa de l'improperi estilitzat a uns i altres a una crítica vetlada dels nacionalismes apuntant mitjançant la ironia allò

que avui es considera el pensament políticament correcte dels Estat-nació més poderosos d'Europa en favor de la "sana convivència". En definitiva, que el professor no ha estat gens fi, com tampoc no ho va estar amb *Baudolino*, insofrible, per cert, en clara alteritat heterogènia d'*El nom de la rosa*. La novel·la es fa pesada de llegir, repetitiva, i no actua com a revulsiu intel·lectual ni com a motiu de grans reflexions, no efectua grans crítiques ni aporta una visió de conjunt amb coherència estètica. Ho intenta, sembla intentar-ho, però no reïx. Però és una novel·la d'Eco, i clar, tots esperem perquè desitgem una novel·la com *El nom de la rosa* i tots llegim la darrera novel·la que ha escrit, que no hi arriba mai, però el desig és el desig, i el desig massa sovint defrauda.

El cementiri de Praga
Umberto Eco
Traducció de Carme Arenas
Editorial La rosa dels vents, Barcelona, 2010
573 pàg. / 23,9 € / 17 € e-book